

Budapest, 1875.

9. szám.

Márczius 4.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

A fordítások hatása.

I.

(Cs. J.) Nincs szándékunkban irodalmi szemlét tartani az átültetett külföldi munkák fölött, sem pedig azoknak részletes bírálatába bocsátkozni, avagy azok hatását a magyar nyelvre kutatni, hanem megmaradván a társadalmi téren, azt akarjuk egyszerűen szemügyre venni jelenleg, hogy a külföldi gondolkozóknak fordított munkákban hozzánk átszármozott eszméi mily befolyással vannak társadalmi mozgalmainkra?

Nem véletlenül merült fel e kérdés előttünk, mert méltán maga után vonja azt azon jelenség, hogy az akadémia is épen most indítja meg a külföldi jelesebb termékek kiadását magyar nyelven.

Hogy a növendék-papság folyton fordított művekkel gazdagítja irodalmunkat, igen helyesnek tartjuk, mert képzettsége alig áll oly fokon, hogy valami eredeti kitünőbb munkát írhasson; a könykereskedők törekvését is igen természetesnek találjuk, ha jó keletnek örvendő munkák magyarítását eszközlik; sőt a természettudományi könyvkiadó-vállalaton sem ütközünk meg, mert a roppant hiányt, mely azon téren mutatkozik, valamiképen pótolnunk kell, s másrészt a természettudományi társulat tagjainak nagy részét nem is a szaktudomány, hanem csak az ez iránt érzett előszeretet fűzi egybe; de az akademiánál, mely Magyarország legkitünőbb tudósait bírja keblében, s melytől saját tudományos irodalmunk emelését várjuk, kell, hogy feltűnő legyen a külföldi irodalom terjesztésének célbavétele.

E törekvésnek nem lehet más indoka, mint tudományos irodalmunk hiányainak s az e téren történendő gyorsabb haladás szükségének élénk érzete, s ama forró ohaj, hogy mihamarább a tudományos irodalom terén is vetekedhessünk a művelt Európával.

Tiszteletre méltó indok, de ez csak a czél jóságát mutatja s nem egyszersmint az eszközt is. Annál inkább szükséges fontolóra vennünk, hogy amit a vámon nyertünk, nem veszítjük-e el a réven, vagyis vajjon azáltal, hogy az idegen termékeket könnyű szerrel átültetjük s így eléggé megbecsülhetlen ismeretanyagot, valamint lelkesítő s messzire kiható eszméket nyerünk, nem idézünk-e elő társadalmunk minden irányában változásokat és vajjon az eme változások folytán létrejövő állapotok egészségesek és további rendes fejlődésre képesek lesznek-e?

Kétségkívül, ha a fordítás kellő arányban történik az eredeti munkálkodással, ily kérdés föl sem merülhet, de nálunk oly mérvet öltött az idegen eszmék letelepítése, hogy az eredetiként szereplő munkáknál is legtöbbször csupán a ruházat belföldi. Még törvényeink is több rendbeli fordítások alapján készülnek.

Tagadhatlan, hogy könnyű módja a haladásnak a jártasabb szomszéd terveit ellesni, főképen ha viszonyaink egyeznek, de hogy ezen eljárás biztos alapja legyen egy századokra kiható dicső tevékenységnek, az hihetetlennek tűnik föl.

Szerintünk egy nemzet csak akkor nézhet reményteljes jövő elé, ha több vivmányt nem kölesönöz idegen népektől, mint amit assimilálni, tökéletesen magáévá tenni képes. Ezen elvből kiindulva a most uralgó fordításhajhászatot egészen általánosságban véve nem helyeselhetjük s az akadémia vállalatát is csak azon értelemben fogjuk jónak tartani, ha részint a hiányok pótlására, részint pedig épen a fordítás útján hozzánk áthatott téves irányok és eszmék felismertetésére fog öntudatosan törekedni. Ha az utóbbi czél megvalósítása felé irányul működése, roppant hasznot tehet a hazának, mert felépíteni segít ama hidat, melyen keresztül nemzetünk kezdetleges irodalmi s művelődési mozgalmainak teréről századok mulasztása daczára rövid uton a nyugoti nagy nemzetek kiterjedt irodal-

mának s minden irányban kifejtett művelődési állapotának színvonalára juthat.

De szorítkozzunk kissé jobban fölvetett kérdésünk taglalására.

A fordított tudományos és nem tudományos művek nagy részében társadalmi kérdések is fejtegettetnek, s épen az ily munkák terjednek el legnagyobb körben, s ahová a munka nem hat el, oda is eljutnak az átültetett eszmék, nézetek, gúnyos megjegyzések, vagy a példaként ajánlott külföldi állapotok vonzó rajza.

Mindez legkisebb kártékony hatással sem lehet egy olyanra, ki a kérdéssel tisztában van, vagyis ismeri a szóban forgó társadalmi intézmény keletkezését, fejlődését, mostani állapotát minden vonatkozásaival együtt hazánkban úgy, mint külföldön, de igenis mély hatással lehet arra, ki mindezen szükséges előismeretek nélkül azonnal ítéletet formál, s ennek alapján minden további fürkészés ösztöne nélkül saját nézetét megállapíthatni hiszi. És valljuk meg, honfiaink nagyobb része ilyen, s talán még azt is állíthatnók, hogy a műveltebbek még hajlandóbbak ily egyoldalú ítélethozatalra, mint a műveletlen nép.

Innen van, hogy ma már alig akadunk hazánkban intézményre, melyre rá ne dörögné a hatalmas közvélemény a pereat szót, s nem is egyes hibák javítását, nem csak a kor követelte átalakításokat sürgeti, hanem gyökerestől új institutiókat, viszonyokat, állapotokat parancsol létesíteni, mert így és úgy van ez Amerikákában, Angol- vagy Poroszországban. Mintha bizony a társadalmi intézmények mikénti kifejlődésének legkisebb befolyása sem volna azok életrealitásáigára!

A hegyi kápolna.

Kápolna áll fönn a hegyen,
A világtól messze, tova.
Messze innen az emberek,
De közel a menny sátora.

Ajtájának lépcsőjénél,
Melyet a moh beterite,
Olykor-olykor vadász pihen,
Kit az idő üzött ide.

A toronyban réges-régen
Elhallgattak a harangok,
Harangozó a vihar lett,
Ez ad néha egy-egy hangot.

Istennek e csendes házát
Csak a villámok kimélik,
Melyek a fák koronáin
Mennydörögve futnak végig.

Voltak egykor olyan idők,
Mikor zajos népsokaság
Ének s ima mellett hozta
Föl a völgyből áldozatát.

De az erdő ösvényén most
Imázók nem hullámszanak;
A khorusnak kántorai
Messzeüztözt szárnyasok csak.

Amaz idők messzeszálltak
Elhangzott az ima s ének;
Még csak a kápolna öre
Az áhitat szellemének.

És habár a kápolna is
Évek folytán romokba dül,
Mégis az ájtat szelleme
Fönneleg a romok körül.

S ha a romot s ha a port is
Pazsit ouján elborítja:
Hogy itt egykor kápolna volt,
Minden fűszál ezt susogja.

(Seidl után szabadon)

Bodó Ádám.

Kutya és macska.

Humoreszk.

»Mily pompás, puha, arany hajfürtjeid vannak, édes Idám!« mondá látható elragadtatással s szerelem-től olvadozó arcczal Weiszenfels tanácsos, gyöngéden játszva a kereveten mellette ülő jegyesének, Werner Ida kisasszonynak gyönyörűen fürtözött aranysárga hajával.

»Csak nem gondolod talán, hogy hamis?« kérdé tréfásan a szép kisasszony.

»Isten ments, kedves Idám! Hogyan lehetne nálad valami hamis? — Magad mondtad nekem százszor is, hogy a hamisat ép úgy gyűlöled, mint én. A hölgyek toilette-titkai előttem borzasztók, s mielőtt el tudnám magam határozni, hogy olyat vegyek feleségül, kinek hamis haja, vagy hamis fogai vannak, vagy aki festi magát, készebb volnék —«

»Csitt, kegyetlen! ne heveskedjél!« mondá Ida ismét nevetve s kis kezét a tanácsos szájára tette. »Tudod, hogy nálam mindezekről szó sincsen, s remélem, hogy más feleséget csak nem fogsz magadnak keresni.«

»Nem! kedvesem!«

»Édes Arthurom!«

Igy végződött a társalgás a jegyespár között, kik már két év óta voltak egymással ezen gyöngéd viszonyban. A tanácsos régi előkelő családból származott, volt némi vagyona és kilátásai az előléptetésre; még csak huszonnyolcz éves, szép, elegáns, szeretetreméltó és igen jólelkű fiatal ember volt. Ida, egy gazdag kereskedőnek egyetlen leánya, ifjúsága — még nem volt husz éves — szabályos szép arcvonásai, gyöngéd alakja, szép haja és tüzes barna szemei által tünt ki; szellemi műveltsége ép annyi volt, mint amennyit mainap a jó körök fiatal hölgyeinél találni szoktunk.

A fiatalok szerették egymást, ezt megvallották egymásnak, s a szülők kölcsönösen beleegyeztek az eljegyzésbe s a lakodalomba. A szerencsés vagyoni viszo-

nyok lehetővé tették, hogy az eljegyzést az esküvés is nemsokára követhesse, melynek, mint kezdetben el volt határozva, fél év múlva kellett volna megtörténnie. Az emberek azonban gyakran igen nevetségesek; epednek valamely czél után s legtöbbször, midőn már közel állnak hozzá, maguk gördítenek akadályokat eléje.

Mindenesetre igen furcsa oka volt annak, hogy miért halasztatott el már több mint egy éve ez a lakodalom. Szerencsére a világnak nem volt róla tudomása, különben kinevette volna a fiatal jegyeseket.

A tanácsosnak volt egy kutyája, egy szép kis szürke selyempinése. Jerrynek hívták. E kutyát már hét év óta bírta, maga nevelte föl, s az állat megható hűséggel s ragaszkodással viseltetett iránta, s a tanácsos is nagyon szerette a hű állatot. Jerry kifogástalan kutya volt, mintája a becsületes kutyáknak.

Mindez azonban nem birt semmi értékkel s nyomattal Ida kisasszony szemeiben, ő a kutyákat egyszerűen ki nem állhatta; sőt azt követelte, hogy vőlegénye ezt a szegény ártatlan kis ebet láb alól eltegye, követelte ezt mint szerelmének bizonyítékát; kért, sirt, fenyegetőzött, s midőn a tanácsos ezt a hóbortos kívánságot erőlyesen visszautasította, duzzogott egy ideig, végre annyit megengedett, hogy vőlegénye a kutyát megtarthassa, de ha hozzá jó látogatóba, Jerryt nem szabad magával hoznia.

A tanácsos nem volt nyakas; egyrészt sokkal jobban szerette kutyáját, hogy sem csupa szeszély kedvéért meg tudta volna öletni, vagy pedig egy bizonytalan sorsnak zsákmányul oda dobni; azután igen helyesen úgy okoskodott magában, hogy ha ebben a dologban több engedékenységet tanusít, ez nem lesz egyéb, mint első lépés arra, hogy mint férj annak rendje szerint papueskormány alá jusson.

Ida kisasszony ismét a macskákat nagyon kedvelte s csak ritkán volt látható nagy szürke angoramacskája nélkül, melynek Mimi volt a neve. A tanácsos gyűlölte Mimit, mint minden macskát, mindazáltal nagyon ritkán szólt róla; nem az ő hibája volt tehát, ha ezen állatok okot szolgáltatnak a viszályra. Sőt erőt vett magán, hogy legyőzze Mimi elleni gyűlöletét, simogatta őt s jól tartotta kalácsesal; hálából ezért azután Mimi jól összekarcolta a kezét, min Ida igen jóízűn nevetett. Ez idő óta a tanácsos ur nem nézett többé Mimire.

Fájt lelkének, valahányszor Ida oly megvetőleg beszélt az ő Jerry-jéről, s ha a szegény nyöszörgő állatot otthon be kellett zárnia, mihelyt Ida kisasszonyhoz látogatóba ment; különben a kutya mindig nyomában volt, s ha oly házba kellett mennie, hová nem vihette el magával, akkor bizonyos volt benne, hogy bár meddig mulatott legyen is azon háznál, Jerry, a legesunyább időben is, ott leste az ajtóküszöbnél, míg gazdája ki nem jött.

Sőt egypárszor már az is megtörtént, hogy Jerry börtönéből kiszabadította magát s követte őt, vagy pedig kereste, míg éles ösztönénél fogva föl nem találta. A tanácsosnak magas földszinti lakása volt, ez azonban legkevésbé sem gátolta Jerryt; mert ő, hogy urát követhesse, szépen kiugrott az ablakon, s ezen kísérlet ismétlésétől legkevésbé sem riasztotta vissza még az

sem, hogy lábát egyszer kifélezte. Szükség esetén kész lett volna még az ablakot is kitörni.

A tanácsos azt hitte, hogy Idának jó és gyöngéd szíve van; annál megfoghatatlanabb volt előtte, miért gyűlölte annyira az ő kutyáját, s ez sok gondot adott neki. Ily alkalmakkor rendszeren kisebb-nagyobb összejövendések történtek, s tulajdonképen az ártatlan Jerry volt az oka, amiért a lakodalom még mindig nem tartott meg; úgy látszott, hogy Ida a kutya kimulását várta.

Gyönyörű májusi nap volt; a természet egész üdeségében kifejlődött, a gyönyörűen kék ég napfényben uszott s gyöngé, balzsamos, üdítő szellő lengedezett.

Ily napokon a fiatal jegyespár sétát szokott tenni a parkban, mely a városnak egy részét környezé; a tanácsos ma is megjelent, hogy mátkáját sétálni vigye. Mindig karonfogva jártak; az egész világ tudta, hogy jegyesek.

Ugy történt ma is; mindenfelé, amerre mentek, udvariasan és barátságosan üdvözölték s utközben nem egy jó ismerőssel álltak futólag szóba. Azonban fiatal jegyesek legjobban szeretnek egymással fecsegni s nem csoda, ha a mi ifjaink is a sétányon egy oldalt eső padra ültek, hol senki sem zavarta őket.

Egy ideig a legédesebben fecsegték, feledve helyet és időt, amint egyszerre a békeháborító megjelent, és pedig egy gonosz, mert ez nem volt más, mint a kis Jerry...

Jerrynek újra sikerült megszökni; kereste urát az egész városban s végre föltalálta nyomát. Lihegve, ugatva, farkesóvalva és nyöszörgöve rohant a bokrokon át, majdnem ujjongott örömeiben a szerencsés eredmény fölött s a tanácsos ur ölébe ugrott, ki haragjában már meglehetősen elhalványult; amint azonban a hű kutya örömtől sugárzó szeméit reá függeszté, elfeledett minden haragot s bossúságot, csak fejét rázta, barátságosan simogatván Jerryt, hogy megnyugtassa őt.

Ida kisasszony más oldalról fogta föl a dolgot, ő gyűlölte a kutyát, s most még jobban haragudott reá, mert ily alkalmatlan időben jött. Mérgében, mely szép arcját egészen eléktelenítette, a szegény Jerryt napernyőjével jól megütötte.

Jerry ugyan nem látszott haragudni a meg nem érdemlett büntetésért, a tanácsost mindazáltal igen kellemetlenül érintette ezen bánásmód, melyet ő bárki más részéről »durvá«-nak nevezett volna s hirtelen föl-ugorva kiálta:

»Ez nagyon helytelen tett volt tőled, Ida!«

A kisasszony is fölállt, megrázta ruháját s mérgesen felelt:

»Helytelen tett volt? Nem mondtam-e már neked százszor, hogy nem akarom látni ezt a gyalázatos ebet? Bepiszkolja a ruhámat, s általában én nem türetem közelemben a kutyákat!«

»Nem az én hibám, hogy ide jött.«

»Azért büntettem meg őt saját hibájáért.«

»Az okatlan állat nem tehet róla; ösztöne üzi őt, a hűség ösztön — «

»Mi közöm nekem ahhoz? — Ha nem tudsz kutyádtól megválni, vagy kutyád tőled, úgy menj egyedül vele sétálni, nem velem!«

»Ida, ne légy oly igazságtalan és oly nem szeretetreméltó! — Tudod, hogy én sem szeretem macskádat, de soha sem engedem meg magamnak, hogy oly hevesen megtámadjam hajlamodat.«

»Az egészen más! Az én Mimim egy szelid, csöndes és szeretetreméltó állatooska; ez a vén piszkos kutya pedig csak bajt okoz mindig. Nézd meg csak, hogy milyen most is!«

»Vizen, homokon és bokrokon keresztül jött, csak hogy engem föltaláljon.«

»S most zavarja a mi bizalmas együttlétünket; ily társaságban nem maradok egy perczig sem!«

Ida komolyan vette a dolgot és elment, anélkül, hogy karját kérte volna vőlegényének. A tanácsos pár perczig nem tudta magát alhatározni, hogy mit tegyen; menjen-e utána vagy nem: végre győzött azon gondolat, hogy nem szabad az embereknek okot adni megjegyzésekre, s mily botrány lenne az, ha mindegyik külön menne haza!«

Utána sietett tehát, utolérte s ügyekezett őt megnyugtanni; de a vizsályt minden szó csak még jobban fokozta. Jerrynek csak az a hibája volt, hogy amugy egyszerűen nem lehetett haza küldeni, urának parancsára azonban lehajtott fővel tisztességes távolban követte a duzzogó párt.

Hasztalanul ügyekezett a tanácsos még egyszer a kutyák kitünő tulajdonságait a macskák sajátságaival szemben kiemelni; mert csakhamar tapasztalta, hogy Idát ezzel még jobban fölingerelte, s hogy általában ma nem lehetett vele boldogulni. Midőn Ida lakásához értek, elbueszott tőle s boszusan és leverten Jerryjével szép esendesen haza ballagott.

Másnap nem látogatta meg Idát, ő sem adott életjelt magáról. Azonban ily kis pör csak nem fog talán okul szolgálni egy benső összeköttetés fölbontására? — Ezt a tanácsos nem akarta, s ha más tekintetben nem is volt gyöngé, a szerelem dolgában erősnék még sem volt mondható. Azon régi közmondással vigasztalta magát, hogy »az okosabb enged« — s harmadnap elhatározta magát, hogy arájának egy szép bokkrétát s egy verset küld, mely őt némileg menteni fogja s arájának intésül szolgáland.

Mily hatással volt a költemény Idára, nem kutatjuk; ő is talán csak alkalmat keresett a kibékülésre, mert egy gyöngéd levelkét irt Arthurjának, s kérte őt, hogy még az nap jöjjen látogatására. Ezt nem kellett kétszer mondani, s a fiatal jegyesek a legközelebbi perczben már ismét egy szív s egy lélek voltak. Ida hajlandó volt belátni igazságtalanságát, s a tanácsos igen szívesen megbocsátott neki; Ida azért ugyan hajthatlan maradt szegény Jerry elleni ellenszenvében, de a béke kedvéért erről inkább nem beszéltek többé.

A nyár, némely csekély surlódást leszámítva, igen jól telt el, s újra beszélni kezdtek a jövő tavasszal már okvetlenül megtartandó lakodalmról.

Mimi ezalatt több alkalommal igen rosszul viselte magát; egészen összekarczolta a szolgáló kezét, egypárszor ellopta a pecsenyét a konyhából, sőt megette a család kedvencz kis kanáriját is. De mindez nem ártott neki semmit, — Idában igen jó ügyvéde volt, ki őt

igen sikeresen tudta védelmezni s minden bolond esinje után még jobban szerette.

A tél meghozta a báli ivadot is. Hogy Ida egyetlen bált sem mulasztott el, talán fölösleges is lesz mondanunk, valamint természetesnek fogja találni azt is mindenki, hogy a tanácsos volt egyedül kiténtetett lovagja, ki mindig a családdal ment a bálba.

A bálivad fénypontját a városban rendesen a szilveszter-esti bál képezte. Erről nem lehetett elmaradni, s már jó előre mindketten örültek az élvezetes mulatságnak.

A bál nyolcz órakor vette kezdetét, s Arthur elegans báli öltözötben már este hét órakor Idáéknál volt. Ez alkalommal azután egy kis malheur érte, melynek következményeiről álmodni sem mert volna. Tévedésből a fogadóterem helyett a nappali szobába lépett, hol találkozott arájával, ki, ugy látszott, még nem várta őt, mert belépése miatt megrémült.

S hogyan találta őt! Ida már teljes báliöltözötben volt, csak haja nem volt még megfésülve, s feje roppant borzasan nézett ki, mi az első pillanatra föltűnt, emellett Idán igen nagy ingerültség volt észrevehető, melyet nem tudott elpalástolni.

»Az Istenért, mi bajod van, kedves Idám?« kérde a tanácsos.

»Mi bajom van? felelé megmagyarázhatlan izgagtottsággal. »Sok, sok bajom van! S még neked is itt kell már lenned!«

»De, Idám, kérek, mondd meg hát, mi történt?«

»Semmi!«

A tanácsos nem tudta megfejteti ezt a rejtélyt; arája zokogva egy karszékre vetette magát s arczát betakarta mind a két kezével. Arthur elragadóan szépségnek találta őt, mint rendesen, csak egy dolog tűnt föl zavaróan szemeiben, hogy tudnillik Ida gyönyörű hajfürtjei még nem voltak kibontva. Részvételtjesen közelített feléje, Ida azonban gyűlöletesen visszataszította őt.

»Menj haza!« — kiálta szenvedélyesen — »menj egyedül a bálba! én nem mehetek!«

»De miért nem, Idám?«

»Hagyj magamra! Egyedül akarok maradni! Ma nem akarok senkit látni!«

»Mivel bántottalak meg?«

»Semmivel!«

»És te haragszol reám?«

»Nem!«

»Ugy add tehát okát haragodnak, kedvesem!«

»Nem akarom — nem tehetem!«

A szegény tanácsos maga is kétségbeesett, de mégis erőt vett magán, egy székert hozott és leült jegyese mellé. Ugyan hová lettek Idának szép fürtjei, haját begöngyölítve eddig nem látta. Hosszas halogatás után nem állhatott ellen, hogy ne kérdezze: »Még nem vagy megfésülve, Idám?«

»Nem!«

»Ugy szeretek gyönyörködni aranyfürteidben.«

Ida egy vérfigyáló tekintetet lövelt reá; ajkai remegtek, mintha jó goromba válaszra készülnének, s vad, megfoghatlan dühvel kiáltá:

»Ostoba! Hajam még be van göngyölve!«

Mintha villám sújtotta volna a tanácsost! Ez már mégis több volt a tréfánál; Ida ennyire még soha sem feledkezett meg magáról. Becsület dolgában igen érzékeny volt s »ostoba« ezimel még nem illette őt senki. Szíve egyszerre meglúlt, s Arthur e szavakkal kelt föl:

»Ugy látszik, kisasszony, hogy kegyednek ma igen rossz kedve van, nem akarom ebben zavarni.«

»Annál jobb!« felele daczosan.

A tanácsos vette kalapját s elment. Ida nem tartóztatta. Nem gondolt többé a bálra, hanem egyenesen haza ment. Kedélye egészen föl volt izgatva.

»Ennek véget kell vetni!« mondá magában egészen elkéserevve. Ha így bánik velem, mint vőlegényével, mit várhatok akkor, ha majd egybekelünk?»

Hogy mi volt oka Ida féktelen haragjának, azt könnyű megmagyarázni. Már egészen föl volt öltözködve, még csak — a hamis hajfürtöket kellett fejére illeszteni. A szerencsétlen Miminek, ki folyvást urnője körül ügyelgett, egyszerre az a bolond gondolata támadt, hogy egy valódi macskaugrással ott termett az öltöző asztalon heverő hajfürtökön és játszani kezdett velök, s amint erre urnője ráírvallt alkalmasint megijedve a fogai közé vett fürtökkel együtt a nyitott ablakon kiugrott.

Mimi eltűnt s vele együtt a hajfürtök is, s ez utóbbiakat nem lehetett sehol megtalálni. Ida majdnem elájult; az átkozott macska megfosztotta őt énjének legbecsesb részétől, s miután ezen veszteség oly könnyen pótolható nem volt, még nem is gondolhatott arra, hogy az este bálba menjen. Mindent meg tudott Miminek boesátani, de ezt nem.

Ez kezünkbe adja kulcsát az ő kétségbeesésének és vőlegénye iránti magatartásának. Keservesen sirt egész éjjel.

A tanácsos igen rossz kedvűen ért haza. Csak az ajtónál vette észre, hogy Jerry nyomában volt. Kinyitotta az ajtót, gyertyát gyújtott s amint volt, báli öltözetében kerevetére dőlt. Szeretett volna meghalni. Végre mégis figyelmessé lett Jerryre, ki szokatlan zajt

csinált a szobában. Csak ekkor vette észre, hogy a kutya valamivel játszik.

»Mi van nálad, Jerry? — Ide vele! Apporte!«

Jerry, a mindig engedelmes kutya, a kereveten termett és apportírozta — az Ida kisasszony szétmarczangolt hajfürtjeit, melyeket a tanácsos ezer között fölismeret volna.

Elvette tőle s öntudatlanul s rémülten kérdé tőle:

»Jerry, hol vetted te ezt?»

Persze a kutya nem tudott felelni, de nyugodtan nézett urára. Ha tudott volna beszélni, ezt mondta volna:

»Midőn elmentél, követtelek s a Wernerék házában ajtaja előtt lehevertem, várva kijövedeleddet. Egyszerre csak megpillantom Mimit, a macskát mellettem ezekkel a fürtökkel elsompolyogni. Mint becsületes kutya ellensége vagyok minden macskának s örömet haragom őket. Reá ugrottam tehát s nyakon csiptem. Mimi ijedében elejtette a hajfürtöket, pofonvágott engem s elszaladt, én pedig megtartottam a diadaljelt s hazahoztam, hogy tegyem lábaid elé, oh Uram! — Helyesen tettem-e vagy nem?»

»Derék kutya vagy, Jerry!« Kiáltott fel a tanácsos, miután egy ideig bámulta a hajfürtöket. Azután mérgesen oda vágta az asztalra, Jerryt pedig a kebléhez szoritotta. »Tehát hamis haja volt, mint hamis az egész leány! Jó, kedves Jerry, te megmentetted engem egy keserű csalódástól; nem feledem el ezt soha, számithatsz örök hálámra!«

Másnap Weiszenfels tanácsos ur Ida kisasszonynak a haját egy csinos csomagban visszaküldte s egy levélben kijelenté, hogy a viszony köztök örökre megszakadt. Ida nem is felelt a levélre.

A tanácsosnak nem volt oka megbánni elhatározását. Ida félév múlva máshoz ment férjhez, kit szerencsétlenné tett. Mimijét a kocsis által felakasztatta; a tanácsos ellenben híven ápolta Jerryt élte utolsó perczeig, s oly feleséget vett, ki a kutyáknak nem volt ellensége és boldogította őt.

(Németből.)

Fordította: N.

TÁRCA.

A Flavius család keresztény tagjai.

(Vége.)

Felfogható Domitian meglepetése, midőn a gondosan titkolt áhitatteljes egyetértést fölfedezte. A fiscusnak a zsidók ellen intézett inquisitiója adott alkalmat e fölfedezésre. Domitian, ki minden eszközt felhasznált kimerült kincstára megtöltésére, a legnagyobb szigorral hajtá végre a zsidókra kivetett sarcolást. Ez fejenkint 2 drachma adóból állott, azaz körülbelül tíz forintból. Ez súlyos adó volt a zsidóknak, kik szegények voltak és az alsóbb ipart üzték Romában, s mindenekelőtt türehetlen volt a keresztényeknek, kik nagyobbrészt zsidó származásúak voltak, és akiket a rómaiak külön zsidó hitfelekezetnek néztek. Azért ezek is szabad vallásyakorlattal bírtak, miután a zsidó vallás a senatus által el volt ismerve.

Szent Pál működése után majdnem valamennyi keresztény elvált a zsinagógától és teljesen szakított a mózesi vallással; megszűntek gyermekeiket körülmetéltetni s fölmentették e kegyetlen formalitás alól a más nemzetbeli proselytákat is. Midőn a zsidókra kivetett adó rájuk is kiterjesztetett, reclamáltak. Kimondák, hogy semmi közük a zsidókhöz, avagy hitöklöz. A fiscus erélye csak megkettőzteté tiltakozásaikat. Meg akarák adóztatni mind a professiket mind az improffessiket, t. i. akik tiltakoztak, és a kik nem. Domitian ügynökeinek erőszakoskodása a végletekig vitte a dolgot. Sueton írja, hogy látott egy aggyastyánt, a kiről lehuzták a ruhát, hogy megtudják, körül van-e metélve? A zsidók és keresztények közti vita szenvedélyessé kezdett válni s átment a denunciatióba. Domitian az agitatio folytán vizsgálatot rendelt el. Az árulók, a kinvallatott rabszolgák, a hűtlen szolgák megtették a magukét, és a való csakhamar kiderült.

A császár megrémült. Birodalmának és életének végétől tartott. Ez időben érték el vétkei s gyávasága és kegyetlensége tetőpontjukat. Épen a 95-dik évet számlálták. Minden ingadozás

nélkül szabad utat engedett a törvény teljes szigorának. Ami az idegenekre és zsidókra nézve csak egyszerű vád volt, a bűntények egész complicatiója lett a római polgárookra nézve. Bűnösök voltak, először, mert az állam által el nem ismert idegen bábónákat üzték (reus superstitionis externa), azután mert atheisták voltak és a birodalom isteneit nem tisztelték, és harmadszor, mert impiosok voltak azaz nem adták meg a császárnak a köteles imádatot. A császári család tagjaira nézve ilyen bűn még súlyosabb volt. E pörre nézve nincsenek részletes adataink. Csak annyit tudunk, hogy Flavius Clemens halálra ítéltetett, neje Flavia Domitilla Pandataria szigetére internáltatott, a másik Domitilla pedig Pontia szigetére. Javak lefoglaltattak; jószágigazgatójuk, Stephanus, volt egyike az összeesküvőknek, kik a császárt a következő évben meggyilkolták, és a jószágigazgató megboszlulta magát a császáron, ki őt sikkasztás-váról dolta. A történetírók mit sem szólnak Plautilla és Petronilla sorsáról. Ami a császári család felszabadítottjait és rabzolgáit illeti, kinfaggatás és halálítélet alá vettetének. A császáriház barátai is hasonló üldöztetése, mely a fiscalis keresetet vonta maga után s az uralkodóház tagjait érte. A mi Clemens fiait, a fiatal Vespasian és Domitiant illeti, nagyon is fejletlen korban voltak, hogysen gyanut kelthettek volna; életük egyéb-iránt kifogástalan volt, mivel a birodalmat kell vala örökölniök. Nagybátyjuk Quintiliant bizta meg neveltetésökkel.

Igy az első század végén, Pálnak Rómában időzése után félszázaddal, Krisztus vallása az uralkodó család legtöbb tagját hívói közé számíthatta. A két császári utód, kiknek Domitian után át kellett volna vennie az uralkodást, keresztény szülők által neveltetett. Ha Domitian egy évvel előbb gyilkoltatik meg, vagy ha a fiscus nem fedezi föl a kereszténység titkos haladását, és ha a trón a Flaviusok kezei között marad, a kereszténység diadala két századdal előbb következett volna be, vagy még hamarabb, mert a keresztény vallás két századdal előbb gyakoroltatott volna egy caesar által. De vajjon e diadal tartós lett volna-e? A keresztény községek nem voltak-e nagyon is kevés számmal, és nagyon is gyöngék, még Rómában is, és nagyon isoláltak a birodalomban? A pogányság, mely két évszázadbelsi satnyulás után oly ellenállást tudott kifejteni, nem lett volna-e akkor még hatalmasabb? A reactio, egy meglepetés után, nem lett volna-e még erőszakosabb? A fiatal caesar, vagy inkább rokonai, kik megkísérelték volna az egész birodalmat vallásukra téríteni, nem sodortattak volna-e el a közszellem nagyszerű lázadása által? Ezek oly hypothesisek, melyeket lehetetlen megoldani, a melyek nem érintik a történet realitását, de a melyek tág tért nyitnak a reflexióknak.

HETI KRÓNIKA.

A válság tehát végre be van már fejezve és az új kormány megalakult. Hosszas tanácskozásokba, hosszas vajadásba került, míg nagy nehezen sikerült a jobb- és balpártból egy kormányt összeállítani. A nagy felelősség terhe, mely egy bizonytalan helyzettel szemben, egy új, még nem létező, csak alakítandó párt nem ismert erejére támaszkodó kormány átvételével jár, gondolkozóvá tett mindenkit, ki felé a bizalom egyaránt felülről vagy alulról fordult. Ő Felsőge Wenkheim Béla bárót bizta meg a kabinet alakításával, kinek vasárnap végre sikerült a miniszterium tagjait megtalálni, mely ekként alakult meg: elnök és ő Felsőge személye körüli miniszter

Wenkheim Béla b., belügy: Tisza Kálmán, kereskedelmi ügy: Simonyi Lajos b., igazságügy: Perczel Béla, közlekedésügy: Péchy Tamás, közoktatásügy: Trefort Ágoston, honvédelmiügy: Szende Béla, horvát miniszter: Pejačević Péter gr.

Hétfőn este mind a Deák-párt, mind a balközép saját klub-helységeikben conferentiát tartottak, s amott Wenkheim Béla báró, emitt Tisza Kálmán előadták a történeteket és röviden kifejtvé az új kormány programját, azon kérdést intézték a pártokhoz, hogy számíthat-e az új kormány támogatásokra, mert csak ezután tekintti a kormány magát megalakultnak vagy missióját befejezettnek, s csak ha e támogatásban biztos a kormány akkor mutatja be a miniszterelnök ő Felsőgének a kabinet tagjait. Mindkét párt általában megígérte a kormány támogatását s miután a közjogi kérdés, mely eddig különválasztotta, megszűnt s egy közös program lett elfogadva, a régi, Deák- és Tisza-párt elnevezések is megszűntek s keletkezett egy kormánypárt.

Hogy kik fognak a volt Deák- és Tisza-pártból kiválni s külön párt-állást foglalni, még nem bizonyos, de hogy a conservativ elemek külön fognak válni, az bizonyos, miután az új pártalakulás nem többé közjogi alapon, hanem a liberalis és conservativ elvek alapján fog történni. Semmey Pál báró a márczius 1. utolsó deákpárti conferentián, mert annak mondható, már kijelentette, hogy ő nem ígérheti a kormány támogatását, miután őt elvi differentiak választják el az alakulandó kabinet programjától, ő független elvi álláspontot foglaland el s be fogja várni az új kormányt a tettek mezején. S kivüle még többen vannak, kik hasonlóan gondolkoznak. Lónyay gróf hallomás szerént szintén nem csatlakozik a kormánypárthoz.

Az új kormány a szerdai ülésben mutatta be magát az országgyűlés mindkét házában.

XYZ.

RÖVID HIREK.

— Legfelsőbb adomány. Ő Felsőgeik a király és a királyné, a lizsói r. kath. templom építésére magánpénztárukból 200 forintot adományoztak.

— A bibornok herczeg-primás ő eminentiája a múlt héten a fővárosba érkezett s pár napi itt időzés után hétfőn délután székhelyére újra vissza utazott.

— Mihályi Viktor lugosi gör. kath. püspök ur ő méltósága febr. 14-kén szenteltetett föl Balázsfalván.

— Bold. Nehiba János néhai tinnini püspökért Bács mezővárosban február 18-dikán ünnepélyes gyászistentisztelet tartatott. A boldogult Bács mezővárosának, mint nekünk írják, nem csak szülötte, hanem folytonos jötevője is volt; 1842-ben, midőn a boldogemlékü Klobusiczky Péter érsek a városban kétosztályú népiskolát nyitott, a boldogult 100 fnt p. p. alapítványt tett, melynek évi kamataiból a szegényebb tanoncok könyveket kapnak. Midőn 1864. a plébánia-templom kívül-belül megújított, ő a Mária-mellékoltárt saját költségén megújította, s a midőn 1870. évben új orgona készítettetett, ennek költségeihez 500 forinttal járult.

— Az esztergami múzeumnak Rényi Rezső ügyvéd értékes éremgyűjteményt ajándékozott.

— Waldstein János gróf az urasági cselédek gyermekei számára iskolát és tanítókat építtetett csöszsi birtokán s a tanító évi fizetését hétszáz forintban utalványozta.

— Néhai Bethlen László gróf nagybuni birtokát az

erdélyi gazdasági egyletnek hagyományozta. A birtok hatvan-ezer forint értékű, de negyvenezer forint adóssággal van terhelve.

— **Széchenyi Béla** gróf, bécsi lapok tudósításai szerint, a jövő évre saját költségén tudományos expedíciót tervez Közép-Azsiába.

— Az alexandriai nemzetközi legfőbb bírósághoz második főügyésznek, a magyar kormány fölterjesztésére **Korizmicz Antal** igazságügyi osztálytanácsos nevezetett ki. A kitüntetett még csak 32 éves és jeles hivatalnok. Egyelőre Párisba utazott, hogy ott átvegye az utasításokat, családja csak később fogja őt követni Alexandriába.

— A redoute új melléképülete 513,788 frt 63 krba vagyis minden négyszögöl 1630 frtba került. Szép összeg!

— **Hálanyilvánítás.** Csiffáry Sándor bábindali iskolamester lapunk útján háláját nyilvánítja az esztergami főszékesegyházi káptalannak a könyöradományalavból részére utalványozott segélyért.

— A sugáruton, mely fővárosunk legszélesebb utcája lesz, nem akarják megengedni a lovasut vezetését. Azok, kik ellenzik, alkalmasint azt akarják, hogy minden ember saját fogatot tartson, kinek a sugáruton lesz dolga, vagy legalább is fiakeren járjon. Legjobb is lenne más halandó elől elzárni.

— A városligeti artézi kut, mint legújabbán írják, azon reménnyel kecsgetet, hogy a reá fordított költséget bőven vissza fogja adni. A kut már 312 ölnyi mélyre van furva s a föltoluló víz a csőben elérte a Duna-vizállás magasságát, mielőlt azt következtetik, hogy a furás legfőlebb egy hó alatt be lesz fejezve, s minden perczen várható a hatalmas víz-sugár kilövelése. A víz hősege a kut mélyén 54 R. fok.

— Az istvántéri fabödét, mely Miklósy-színház néven szerepelt s már annyiszor cserélt gazdát és bukott meg, a főváros tanácsa legközelebb le fogja bontatni.

— A-Budapesti ügyvédi kamra megalakult. Elnökévé **Ghyczy Gyula**, alelnökké **Funták Sándor**, jegyzővé **Siegmond Vilmos** választatott meg.

— **Halálozások.** **B. Prónay Gáborné** szül. Podmaniczky Karolina hátrónó, hosszas betegség után 47 éves korában. — **Gr. Teleki Ede** 62 éves korában. — **Kecskeméthy Gyula** volt cs. kir. főhadnagy Veronában. — **Bécsi József** Csongrád megye egykori központi orvosa 73 éves korában. — **Szafka János** g. kath. lelkész 56 éves korában. — **Nagy József** egykor pécsi polgármester 76 éves korában. — **Özv. Talliáné** Veszprémben 108 éves korában. — **Reviczky István** földbirtokos, 48-iki honvédhuzár százados 47 éves korában. — **Hindy Iván** hités ügyvéd, 75 éves korában. — **Márits András** budapesti háztulajdonos febr. 25-én, élte 66. évében. — **Szende László** krassómezei szolgabíró, a miniszter testvére, 58 éves korában. — **Schilcher Ignác** balmazújvárosi orvos, 68 éves korában.

— A bécsi művészházban a múlt héten nyitották meg a Fühlich-tárlatot, mely majdnem kizárólag a nagy művész kézzrajzai, vázlatai s kartonjaiból áll. — A levanti benzések házában, Klagenfurt mellett, Holbeinnak egy képét fedezték föl, mely a gyermek Jézust s az őt imádó pásztorokat ábrázolja. — **David** bécsi philolog nemrég a spanyol zsidókról tartott fölolvasásában idézte **Alfonz** régi spanyol híraly e mondatát: »Háromféle víz vesz kárba, amelyet a borba, a tengerbe és a zsidó fejére öntenek.« — **Ofenheimot**, a hirhedt gründert a bécsi esküdtzék fölmentette. — **Tirolban**, a Stubach-völgyben február 19-kén egy két óra hosszát tartó hegyomlás házakat és embereket oda temetett.

— **Alfonz** király **Mac-Mahon** nejének a **Mária-Luiza** rendszalagját küldte meg. — **Sedan**, a francia nemzet történetében oly szerencsétlen vár, nyílt várossá alakul s a várfalak lerombolását már megkezdték, csak azon kastély marad meg, melyben **Turenne** született. — A világ legrégebb lapja **Pekingben** van, hol azt ma is ép oly betűkkel s ép oly sárga selyemre nyomják, mint ezer év előtt. — A müncheni »Vaterland« szerkesztőjét **Siglt** tizhavi fogságra itélték herceg **Bismarck** megsértése miatt. — **Lyell** **Károly** angol geologus élte 78. évében Londonban meghalt. **Corot** **Kamill** francia tájfestő Párisban 79 éves korában meghalt. — **Michel Angelo** születésének négyszázados évfordulóját márczius 10-ikén ülik meg Flórenczben.

— **Az 1875. évi nagy jubileum** vagy: Mit kell tudnunk és tennünk, hogy a jubileumi teljes búcsuban részesüljünk? Jóakaratu felvilágosításul a kath. magyar népnek.« — Ily czimű félínyi nyomtatvány került ki az egri nyomdából. Igen ohajtható, hogy e felvilágosító iratka népünk közt az országban terjesztessék. Ára példányonként 2 kr; 50 példány 80 kr, 100 példány 1 frt 50 kr. — Az egri főmegyeiek számára a jubileumi bucsu megtartására vonatkozó érseki rendelettel együtt egy példány 3 kr, 50 példány 1 frt 10 kr, 100 példány 2 frt 20 kr. Megrendelhető az egri lyc. nyomdánál.

MINDENFÉLE.

A legnagyobb barackfa-ültetvény a világon a mr Shellerossé Delawareban. A múlt évben 125,000 kosár barackot küldött Uj-Yorkba s mintegy 25,000 kosárnyit munkaerők hiányában a fákon hagyott veszni. Kertje az ut mentében nyolcz mérföldnyi hosszúságú s területe 1000 acres-nyi, melyen több mint 100,000 barackfa van.

Ki szebb? Egy alkalommal a gunyolódó **Chesterfield** lord Párisban **Voltaire**-rel egy társaságban volt, s bámulni látszott a hajporozott s kifestett francia hölgyek fényes körét. **Midon** **Voltaire** ezt észrevette, a következő kérdést intézte hozzá: »My lord, önnek finom izlése van, mondja meg őszintén, kiket tart szebbeknek, az angol vagy a francia hölgyeket?« — »Becsületemre, volt a szellemdus angol éles válasza, nem értek a festéshez.«

Egy nagybecsű kézirat fog legközelebb Londonban elővereztetni, tudnillik azon híres **Antiphonarium** (egyházi énekek gyűjteménye) melyet **marquis Pallavicini**, lodii püspök az ottani székesegyháznak ajándékozott. Ezen kézirat, mely **Lodi** városának büszkeségét képezte, nyolcz nagy kötetből áll, melyek **maroquin** bőrrel bevont tölgyfatáblákba vannak kötve. A 22 hüvelyk hosszú és 16 hüvelyk széles pergamen-ivek nagy betűkkel vannak írva s gyönyörű aranyozott és színezett rajzokkal díszítve. A miniatúr képek **Carlito da Loditól** vannak, ki **Tiziannak** tanítványa s utánczója volt.

Moszkva városában 389 keresztény templom van; ezek között 2 katolikus, 382 görög nem egyesült, 2 lutheranus, 1 reformatus, 1 angol, 1 örmény A görög nem egyesültek között 7 székesegyház van, ide nem számítva az épülőben levő s a **Megváltóról** nevezett székestemplomot.

— **Lapunkra** folyvást elfogadunk előfizetéseket, s ajánljuk a tisztelt közönség becses pártfogásába.

A lap előfizetési ára: **Egész évre 4 frt; félévre 2 frt; negyedévre 1 frt.**

Társulati Értesítő.

A Szent-László-Társulat

választmányának február 27-ikén délután 4 órakor ft. Peitler Antal váci püspök s társulati elnök ur ő excellentiája elnöklete alatt tartott ülésében, a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésnek bejelentése után olvastattott Kubinszky Mihály pápai praelatus ur levele, melyben indítványozza, hogy a) az egyházmegyék nagyobb városaiban helyi választmányok szerveztessenek; b) a közgyűlés évenként más-más városban tartassék; c) hogy a csángó-ügy érdekében koronként megbízottak küldessenek Moldvába; d) hogy a közgyűlések tavaszi, nyári vagy őszi alkalmas időben tartassanak. A választmány azt határozta, hogy ezen indítványok a jövő közgyűlést megelőző választmányi ülésen fognak tárgyalás alá vétetni.

Bejelentettek a következő hagyományok: Bold. Recker András zalathnai plébános hagyott a társulatnak 100 frtot, ezenkívül a legatumok kiíratása után fenmaradó vagyonnak, 23,708 frt 10 krnak egy hatodát, oly formán, hogy ezen összeg ötven évig a takarékpénztárban tőkésítendő s csak akkor fizetendő ki a társulatnak. E hatod akkoron körülbelül 42—50,000 frtot teend.

Néhai Eliássy Ferencz címiz. kanonok s ráczmilitiesi pléb. 40 frtot; néhai Kocsenda-Radacsits Teréz szabadkai lakos 40 forintot; néhai Czvikkelsdorfer János volt kurdi plébános 10 forintot hagyományozott a társulatnak. Néhai Fekete János volt szombathelyi kanonok hagyományából 613 frt 2 krt, 8 db. csász. aranyat, 1 db. ezüst forintost s 9 darab régi ezüst huszast kapott a társulat. Ezenfelül 12,000 forintnak egy ötödét hagyományozta a boldogult a társulatnak, mely összeg azonban csak azon három rokon halála után fog a társulatnak kifizettetni, kik a hagyományozó végintézkedése szerént élethossziglan ezen töke kamatainak haszonélvezői.

A segélyzések vételéről érkezett elismervények bemutatása után olvastattott a kimutatás a pénztár állapotáról; e szerént az alapítványi töke készpénzben 13,486 frt 69 kr, értékpapirokban 13,050 frt. Rendelkezésre áll folyó kiadásokra 2644 frt 7 krajczár.

Megszavattak a következő segélyadományok: Hátszeg r. kath. községnek templonjavításra 100 frt, a leánytanodára 100 frt; a leégett szentlászlói szent-ferenczrendi zárdatemplom építési költségeire 300 frt; Lengyelfalva erdély-egyházmegyei r. kath. községnek iskolaépítésre 100 frt; a tápió-szt.-mártoni r. kath. községnek templomépítési költségekre 200 frt; a krisztinavárosi szürkenénikének iskolára 100 frt, az intézet egyéb szükségeire 100 frt; a terézvárosi szürkenénik intézetének 100 frt; a ferenczvárosi Mária-intézetnek 100 frt; a budapesti angolszűzek zárdatemplomának javítási költségeire 100 frt; Tékes pécs-egyházmegyei r. kath. községnek iskolára 100 frt; a b-gyarmati angol szűzek zárdájának 100 frt; a budai kath. legényegyletnek 50 frt; Czinkota r. kath. községnek iskolára 100 frt; a bolgárországi római kath. missio segélyzésére 300 frt.

Az 1874. évi pénztári számadás megvizsgálás és jelentés-tétel végett kiadatik a számvizsgáló bizottságnak.

Elnök ő excellentiája indítványára elhatározott, mi szerént kéressenek föl a nagyméltóságú megyés főpásztorok, hogy körlevelek által méltóztatnának az esperességek útján az egyház-községeknek ujlag emlékeztetőbe hozni, miszerint a választmány csak oly folyamódásokat vehet figyelembe, melyek az egyházmegyei hivatalok útján küldetnek be, miután a központban nem lehet megítélni az illető folyamódók szükségeinek nagyságát.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Bernolák Károly kir. táblai bíró és Frey József nyugalmazott főtanító választmányi tag urak kérettek föl.

— **Pályázat.** Biharvármegyében Szentjobb a r. kath. kántor-tanítói állomás betöltése végett f. é. márczius 11-kére pályázat nyittatik. — Évi fizetés: kényelmes ujlakason s kis házi kerten kívül 62 ft. o. é. készpénz, 30 hold szántó föld s rét egy tagban, 10 köből kétszeres buza, 450 itcze szinbor, 12 öl tűzifa beszállítva, 112 frt o. é. pərbér, s 80—100 frt o. é. stóla. Tannyelv: magyar.

Pályázók fölszerelt folyamódványukat Szentjobb városa r. k. iskolaszékének elnökénél, nt. Bunyitay Vince plébános urnál beadni s a kitűzött napon kántori próbára személyesen megjelenni sziveskedjenek. — Szentjobb, febr. 7. 1875. — Bosik József mk. iskolaszéki jegyző. (3—3)

Hirdetések.

Magyarhonban

legbővebben fölszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög ritisban.

Misemondó-ruhák,

Dalmatikák, pluviálék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tűzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICÁLÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS,

váci-utca 15. szám, Budapesten.

(9—52.)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 11-dik szám.) — Felelős szerkesztő Ágoston Antal.

Budapest, 1875. Nyomtatott az »Athenaeum« nyomdájában (Ferenzielek tere Athenaeum-épület.)